

1. Almennt

Fjallalax ehf. (kt. 670809-0720), Strandgötu 1, 465 Bíldudalur (áður Fjallableikja ehf.), sótti um nýtt rekstrarleyfi vegna landeldis á 100 tonnum af laxi og bleikju í seiða- og matfiskeldi að eldisstöð sinni á Hallkelshólum, Grímsnesi, dags. 12. apríl 2021.

Fiskeldisstöð Fjallalax ehf. að Hallkelshólum er staðsett á landi með frárennsli um tromlusíu og síðan í gegnum fiskigildru sem er staðsett í frárennslinu. Frárennslið rennur út í settjarnir, þaðan rennur frárennslið út í 650 metra langan fráveituskurð. Fráveituskurðurinn leiðir út í straumvatnshlotið Höskuldslæg. Í rekstrarleyfum fiskeldisstöðva á landi er skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði staðsettum í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur. Búnaður eldisstöðvarinnar er þannig að í öllum körum eru ristar til að hindra að fiskur geti strokið og þar að auki fer allt frárennsli stöðvarinnar um tromlusíu og fiskigildru áður en það rennur í settjörn. Óverulegar líkur eru taldar á stroki úr stöðinni þegar tillit er tekið til varnarbúnaðar í körum og í frárennsli stöðvarinnar.

Matvælastofnun staðfestir að móttækin eru öll gögn sem stofnuninni ber að óska eftir skv. lögum og reglugerð um fiskeldi og staðfestir að þau teljist fullnægjandi. Matvælastofnun auglýsti tillögu að rekstrarleyfi á tímabilinu 6. desember 2021 til 3. janúar 2022 og engin athugasemd barst vegna tillögunnar. Matvælastofnun hefur farið yfir og kynnt sér tilkynnta framkvæmd og ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu, og telur framangreind gögn lögmætan grundvöll til leyfisútgáfu.

2. Afstaða til mats á umhverfisáhrifum

Framkvæmd Fjallalax ehf. að Hallkelshólum var tilkynnt til Skipulagsstofnunar þann 14. júlí. 2021. Matvælastofnun skilaði umsögn vegna mögulegrar matsskyldu til Skipulagsstofnunar þann 18. ágúst 2021. Í umsögninni kemur fram að stofnunin telji ekki tilefni til að umrædd framkvæmd fari í gegnum mat á umhverfisáhrifum þar sem hún er ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif, þ.e. að hafa verulega óafturkræf umhverfisáhrif eða valda verulegum spjöllum á umhverfinu sem ekki er hægt að fyrirbyggja eða bæta úr með mótvægisáðgerðum. Varðandi afstöðu Matvælastofnunar vegna umhverfisáhrifa horfir stofnunin sérstaklega til þátta er snúa að sjúkdómum og stroki. Skipulagsstofnun gaf út ákvörðun þann 19. október 2021 þess eðlis að framkvæmdin væri ekki háð mati á umhverfisáhrifum.

Í ákvörðun Skipulagsstofnunar um matsskyldu vegna rekstrarleyfis Fjallalax ehf. að Hallkelshólum kemur fram að fyrirhugað eldi muni fyrst og fremst hafa möguleg áhrif á viðtaka en að með hliðsjón af því að um væri að ræða aukningu á framleiðslu þá telur Skipulagsstofnun að búnaður stöðvarinnar sé nægilegur til að óverulegar líkur séu á að eldisfiskur sleppi og blandist við villta fiska. Umhverfisstofnun setur losunarmörk út frá fóðurnotkun eldis, hreinsun frárennslis og aðstæðum við útrás viðtaka. Matvælastofnun telur að með því sé tryggt að lágmark lífræns úrgangs berist út í settjarnir.

Matvælastofnun álitur að náttúrulegar aðstæður á fyrirhuguðu eldi Fjallalax ehf., eldistegund eða eldisaðferð gefi ekki tilefni til neikvæðra vistfræði- eða erfðafræðiáhrifa. Matvælastofnun telur að umhverfisáhrif vegna framkvæmdarinnar verði afturkræf verði starfseminni hætt. Eins og fram hefur komið þá hefur Matvælastofnun kynnt sér tilkynnta framkvæmd fyrirtækisins, rekstrarleyfisumsókn ásamt fylgigögnum, ákvörðun Skipulagsstofnunar um matskyldu og önnur gögn sem liggja fyrir við afgreiðslu málsins og telur framangreind gögn lögmætan grundvöll til leyfisútgáfu. Matvælastofnun staðfestir að framkvæmd Fjallalax ehf. að Hallkelshólum er í samræmi við tilkynnta framkvæmd.

3. Umsagnir til Matvælastofnunar vegna leyfisins

Matvælastofnun óskaði eftir umsögnum frá Fiskistofu, Hafrannsóknastofnun og Grímsnes- og Grafningshreppi þann 03.janúar 2022.

Hafrannsóknastofnun veitti umsögn þann 11. janúar 2022 og gerði engar frekari athugasemdir, en benti á að komi til slyssleppinga í viðtaka, sé tilefni til neikvæðra áhrifa fyrirhugaðra eldistegunda á lífríkið. Í framkvæmdum sem þessari hefur Hafrannsóknastofnun bent á að notast skuli við tromlusíu eða sambærilegar síur til þess að draga úr hættu á stroki.

Grímsnes- og Grafningshreppur veitti umsögn þann 19.janúar 2022 og gerði engar frekari athugasemdir.

Umsögn barst ekki frá Fiskistofu.

4. Gildistaka

Matvælastofnun hefur nú tekið ákvörðun um útgáfu rekstrarleyfis til Fjallalax ehf. að Hallkeshólum í Grímsnesi. Rekstrarleyfið heimilur 100 tonna hámarkslífmassa á laxi og bleikju til seiða- og matfiskeldis að eldisstöðinni við Hallkeshóla í Grímsnesi.

Rekstrarleyfið byggir á skilyrðum laga og reglugerðar um fiskeldi.

Rekstrarleyfið tekur gildi þegar Matvælastofnun hefur gert úttekt á fiskeldisstöð. Markmið úttektar er að staðreyna eftir föngum að rekstrarleyfishafi sé fær um að fullnægja skilyrðum laga þessara og skilmálum rekstrarleyfis. Gildistaka rekstrarleyfis landeldisstöðvar er háð því skilyrði að stöð sé útbúin búnaði sem kemur í veg fyrir að fiskur sleppi úr eldiskari og búnaði sem staðsettur er í frárennsli stöðvar sem fangar fisk sem sleppur.

Samhliða útgáfu rekstrareyfis þessa fellur 100 tonna rekstrarleyfi Fjallalax ehf. (FE-1070) til seiða- og matfiskeldi á bleikju úr gildi. Þá afhendir Matvælastofnun jafnframt útgefið starfsleyfi Umhverfisstofnunar. Rekstrarleyfið gildir til 25. janúar 2038.

Neskaupstaður, 25. janúar 2022